

Kas raamatukogu päästab demokraatia?

Kairi Tilga
Eesti Koostöö Kogu

#igapäevademokraatia
#kogukondade arendamine
#avatud valitsemine

kairi@kogu.ee
[LinkedIn](#)

KO Eesti
GU Koostöö
Kogu

Democracies in Decline

The world has recently become less democratic

Many more people have democratic rights than in the past. Some of this progress has recently been reversed.

By: [Bastian Herre](#)
September 6, 2022

[Cite this article](#)
[Reuse our work freely](#)

Many more people than in the past have democratic rights. But now there is growing concern that this progress is currently being partially undone.¹ Is this true? Has the world become less democratic recently?

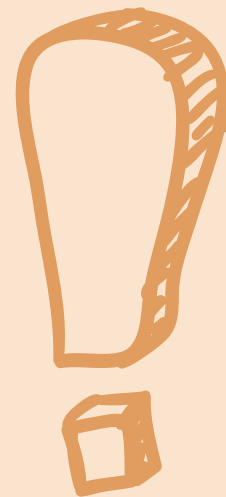
PERIODICALS September 14, 2023

Why Are Youth Dissatisfied with Democracy?

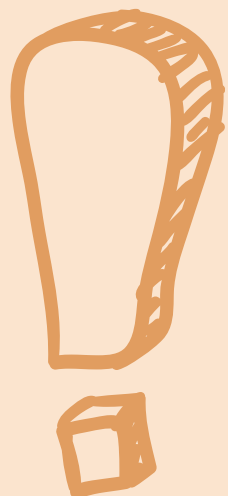
Young people are disillusioned with democracy, but they're finding alternative ways to make their voices heard. It's time to bring them into the fold.

FAKTILEHT - DEMOKRAATIA KEHV TERVIS

- **72 %** maailma rahvastikust **autoritaarsetes** **28 % demokraatlikes riikides.** (V-Dem, 2023)
- **Pooled** demokraatlikud valitsused üle kogu maailma on demokraatia indeksis allapoole langenud. (IDEA, 2023).
- Vaba maailm on tagasilangenud **1986. a tasemele.** (V-Dem, 2023)
- Enim alla käinud **oskus pürgida tasakaalustatud konsensuseni, võime hallata lõhesid ja konflikte.** (BTI 2024)
- **Kehv aruteluruum** on infoühiskonna üks suurimaid probleeme. (EIA, 2020)
- **Usalus** Riigikogu vastu alla 30%, **iga 10-s ei tunne osana ühiskonnast.**

FAKTILEHT- DEMOKRAATIA KAITSE

- **Euroopa Komisjoni demokraatia kaitseplaan**
- Biden Summit for Democracy.
- **Avatud valitsemine partnerluses (AVP) üleilmne liikumine.**
- OECD: arutleva demokraatia laine
- **Uued osalusvormid, alt üles lähenemise nõudluse kasv, kodanike võimestamise ja osaluse soodustamise võtmeroll.**
- Fookuse nihkumine valimistevahelisse aega

Demokraatia = osalemine tänava, naabruskonna, kodukoha, riigi elus.

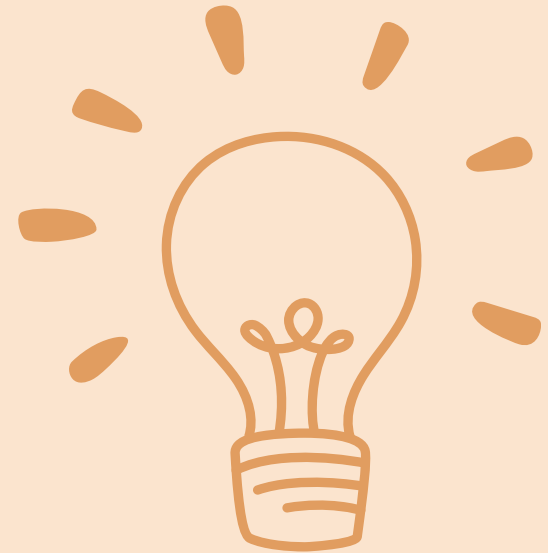
ARUTELUOSKUSED

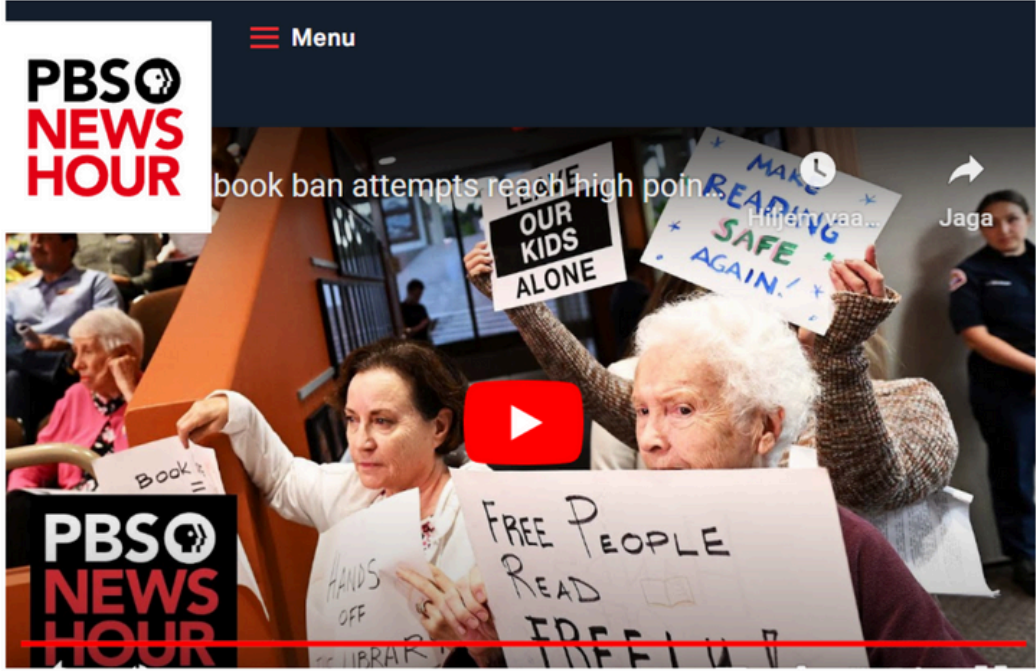
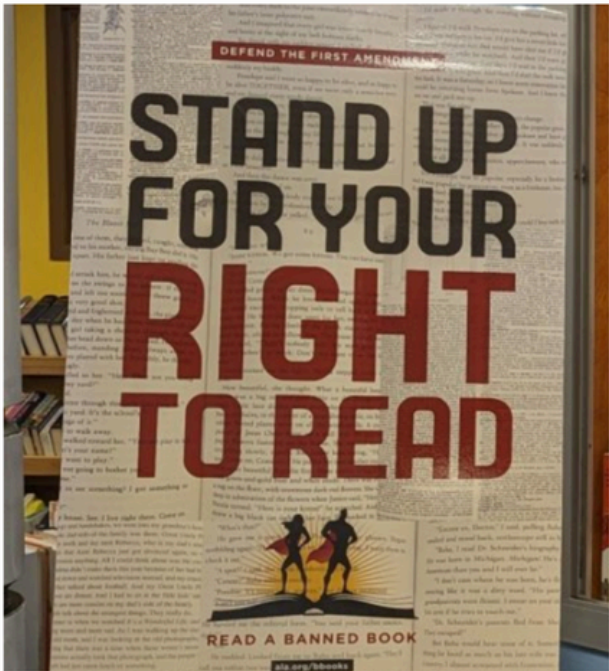
- Polariseerumise vastu paremate aruteluoskustega.
- Parem dialoog loob usaldust, sidusust ja paremat toimetulekut kriisides.
- **Dialoog vajab neutraalset ja turvalist vaimset ning füüsilist ruumi.**

RAAMATUKOGUDE ROLL IGAPÄEVADEMOKRAATIAS!

- Kogukonna **ankurasutus**
(koht, kus kohtuda)
- **Dialoogi** ja teadmiste
võimaldaja
- **Demokraatia eeslin**

Allikad: PBS, [The Guardian](#)

KOHALIKE DIALOOG KOHALIKUS RAAMATUKOGUS

Ärgitasime küsima:

- **Kuidas soodustada** sisukaid vestlusi ja avatud dialoogi kogukonnas?
- **Kuidas kaasata** eri taustaga inimesi olulistesse vestlustesse, et seeläbi toetada kodanikuaktiivsust, üksteise märkamist ja kuulamist?
- **Kuidas ise julgeda** olulisi vestlusi kogukonnas käivitada?
- **Kuidas olla mõjukam** partner omavalitsusele ja riigile?

Arenguprogrammi koolituspäevade põhiteemad:

- Dialoog ja selle erinevad tähendused.
- Dialoogi kui meetodi läbiviimine.
- Dialoogi kavandamine. Teema leidmine. Küsimuse sõnastamine.
- Kuulamise ja vestluse tasandid.
- Praktiseerimise kogemuse analüüs ja õppetunnid tulevikuks.

23

kohalikku
omavalitsust

22

erinevat dialoogi
raamatukogudes

240

osalejat

110

tagasiside-
ankeeti

Dialoogide teemad:

- Kuidas luua Türi linnast maailma parim elukeskkond?
- Kuidas raamatukogu külla jõuab?
- Kuidas ületada raamatukogu lävepakku?
- Milline on norm ramps!? Aita raamatukogu muuta mõnusamaks!
- Meie avalik ruum on meie kujundada!
- Digi-MIKS-id seeniorilt ja seeniorile?
- Milline on maailma parim noorteraamatukogu?
- How do you experience everyday living in Tallinn?
- Millest on täna oluline vestelda meie kogukondades?
- Kuidas saab koostöös raamatukoguga luua paremat kogukonda oma inimestele?
- Raamatu(kogu)kond
- Kuidas me oleme kriisideks valmis?
- Kust ma tegelikult tean, mis minu koduvallas toimub?
- Kuidas disainida Jõhvi linna?

Sain avastuse, et paljude „suurte“ probleemide lahendus on tegelikult selles, et tuua kokku osapooled ning lihtsalt panna nad üksteisega rääkima ja asjad lahenevad.

„Kohalike dialoog raamatukogus“ raames ? Teisipäeval
Digi-MIKS-id ? 30. mail
seeniorilt ja seeniorile ? kell 11–13
Tallinna Keskraamatukogu
(Estonia pst 8) suures saalis

Aruteluring digiteemadel

Kutsume digiteadlikkuse ja -oskuste teemadel arutlema nii digihuvilisi kui ka vähese või puuduva digihuviga seenioreid kui ka diginõustajaid, -koolitajaid ja teisi teemast huvitatuid

Miks paljud vanemaealised pole veel oma „digi-MIKS“ leidnud?
Miks on vaja omandada see ühiskonnas oluline üldoskus?
Miks teha otsus saada digitarbaks seenioriks?

Arutelu veab Tallinna Keskraamatukogu sotsiaalse kaasatuse peaspetsialist Leelo Ainsoo

Tallinna Keskraamatukogu

Dialoogini!

Mis oli Sinu jaoks dialoogiringis osalemisel suurim väärtus?

Aitäh, et aitate Eesti inimesed omavahel rääkima

- **teiste arvamuste kuulmine**
- mind kuulati
- lootusetunne
- toetav õhkkond
- kogukondlik kokkuvõidmise tunne
- uued ideed ja tegutsemistahe
- tänutunne
- Hästi ettevalmistatud dialoogid aitavad probleeme lahendada ning elu kogukonnas paremaks muuta
- taipamine, et see formaat toimibki

Mis kasu sai omavalitsus?

Väga hea tunne jäi sellest ühel lainel olevate inimeste vestlusest.

Põhja-Pärnumaa abivallavanem

Mind üllatab, et see formaat nii hästi töötab. Väga palju saab otsest infot inimeste murede kohta ja operatiivselt teada, mida teha elanike arvates, et elu vallas muutuks veel elamisväärsemaks.

Türi vallavanem

Kas raamatukogu päästab demokraatia?

Põhisõnumid:

- Raamatukogude kasvav roll igapäevademokraatias (kaasav, dialoogi loov, hea avalik ruum).
- Ka meie raamatukogud valmis demokraatiatööks.
- Dialoogioskustega raamatukogu kasvatab mõju.

Küsimused:

- Kuidas teha nähtavaks raamatukogude kasutamata potentsiaal riigi ja kohaliku elu arendamisel (Praxis, 2022)
- Kuidas tulla toime aina lisanduvate ootustega?
- Kuidas edukad programmid püsivaks teha?

LISAMATERJALE:

- Arenguprogramm “Kohalike dialoog kohalikus raamatukogus” - [vaata siit](#)
- Dialoogi loomise juhend - [siit](#)
- Kairi Tilga, Krista Lepik, Merle Linno, [Raamatukogu kui kogukonna ankur: kvalitatiivne kirjandusülevaade. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat 2022.](#)
- [Kairi Tilga. Ankur hoiab elu paigal. Sirp, 23.02.2024](#)

Aitäh!
kairi@kogu.ee